

V Praze 16. ledna 2019
Čj.: 251/17

Stanovisko

k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a další související zákony

I. Úvod

Předložený návrh je reakcí na legislativní podněty, které Ministerstvo spravedlnosti obdrželo, vychází rovněž z vyhodnocení aplikační praxe v oblasti exekucí a navazuje na některé již dříve předložené návrhy. Cílem návrhu je upravit několik klíčových oblastí v oblasti vymahatelnosti pohledávek a zlepšení efektivity exekucí, především vyřešení problému vícečetných exekucí a posílení práv účastníků řízení, resp. osob účastnících se řízení.

1. Vícečetné exekuce

Záměrem návrhu je omezit počet podávaných exekučních návrhů a zajistit, aby bezvýsledná exekuční řízení byla ukončována v odpovídající době, která by bránila hromadění takových řízení. Z tohoto důvodu se zavádí nová paušálně stanovená náhrada hotových výdajů za úkony v první fázi exekučního řízení a povinná záloha na náklady exekuce. Náklady spojené s poplatkem a povinnou zálohou vynaloží na počátku exekučního řízení oprávněný a bude proto nucen předem zvážit, zda jsou majetkové poměry povinného takové, aby pohledávka mohla být úspěšně vymožena. V případě bezvýslednosti exekuce nebudou oprávněnému vynaložené výdaje uhrazeny.

Dále se navrhuje zakotvit koncentraci exekucí vedených proti témuž povinnému u jednoho soudního exekutora, aby mohly být v důsledku spojování koncentrovaných řízení sníženy náklady exekuce a snížena zátěž třetích osob povinných poskytovat součinnost soudnímu exekutorovi.

Dalším opatřením je zavedení lhůty, po jejímž uplynutí by soudní exekutor byl povinen zastavit bezvýslednou exekuci bez návrhu a bez souhlasu oprávněného. V důsledku toho by proti povinným nemusely být vedeny vícečetné exekuce, z nichž oprávněnému neplyne ohledně uspokojení jeho pohledávky žádný přínos.

Rovněž se navrhuje zjednodušit postup pro zastavení exekuce pro případ tzv. nedobytných pohledávek, tedy pokud by vymožené plnění či majetek povinného nepostačoval ani ke krytí nákladů exekuce. Takové rozhodnutí bude právním titulem, na jehož základě bude moci oprávněný uplatnit daňově uznatelný výdaj.

2. Náhrada nákladů plátce mzdy

Navrhuje se upravit v paušální výši náhradu nákladů plátce mzdy za úkony, které je povinen provádět v rámci výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy.

3. Změna procesních práv a povinností

Předkladatel navrhuje stanovit, že při vymáhání pohledávky zaniká dluh povinného přijetím plnění soudem. Dále se zpřesňuje rozhodování a postup soudu a soudního exekutora po podání návrhu na odklad provedení výkonu rozhodnutí nebo odklad exekuce.

4. Předávání exekutorských úřadů, zástupce soudního exekutora, přeložení soudního exekutora

Mění se právní úprava předávání exekutorských úřadů a překládání soudních exekutorů; porušení povinností při předávání exekutorského úřadu se navrhuje zakotvit jako přestupek a u překládání soudních exekutorů se navrhuje stanovit, že dochází pouze k výměně sídla soudních exekutorů, nikoliv k výměně exekučních řízení, která vedou. Obdobně se upravuje i přístup zástupce soudního exekutora ke spisům zastupovaného exekutora a příslušný přestupek. Nově se také upravuje postup pro případ, že se uvolněný exekutorský úřad nepodaří dlouhodobě obsadit nebo že exekutorský úřad bude zrušen.

5. Úpadek soudního exekutora

Doplňuje se úprava postupu v případě, kdy bylo rozhodnuto o úpadku soudního exekutora.

II. Připomínky a návrhy změn:

Definice a popis problému jsou v RIA dobře popsány. Předkladatel využívá dostupné statistiky exekutorské komory a ministerstva spravedlnosti. Data jsou dobře strukturována a analyzována samostatně u jednotlivých okruhů řešených problémů. Předkladatel se snaží situaci u jednotlivých problémových okruhů popsat na základě praktických poznatků a empirických faktů.

V rámci **popisu existujícího právního stavu v dané oblasti** předkladatel popisuje existující právní úpravu v dotčených oblastech. Jsou rovněž definovány a popsány **subjekty dotčené regulací** včetně možných dopadů na ně (soudy, exekutoři a jejich zaměstnanci, dlužníci dotčení exekucemi a výkonem rozhodnutí dle OSŘ). Je otázkou, zda by předkladatel nedokázal lépe vyhodnotit dopady navržených změn na typově zvolené exekutorské úřady.

Popis cílového stavu je obsažen v RIA v dostatečné míře.

Vyhodnocení rizik obsahuje výčet základních negativních dopadů, pokud by navržená regulace nebyla přijata.

Návrh variant řešení obsahuje u jednotlivých řešených okruhů vždy alespoň dvě až tři možné varianty. Kvalitně je variantní řešení zpracováno v případě problematiky vícečetných exekucí, u způsobu úhrady nákladů zaměstnavatele, který provádí srážky ze mzdy vůči exekvovanému, a v případě předání nebo zániku exekutorského úřadu. V těchto případech RIA obsahuje vedle nulové varianty také dvě další plnohodnotně zpracované varianty. U ostatních řešených problémů předkladatel pracuje s nulovou variantou a variantou A. V těchto případech by předkladatel mohl doplnit vždy alespoň variantu B.

Vyhodnocení variant a stanovení nákladů a přínosů

V této části předkladatel zpracoval odhadované náklady a přínosy u jednotlivých variant a problematik. Vychází zde z dostupných údajů exekutorské komory a statistik ministerstva spravedlnosti. K této části viz připomínky níže.

Hodnoticí kritéria jsou u jednotlivých řešených okruhů problémů vyjádřeny bodově dle kategorií, kterými jsou efektivita naplnění cílů, administrativní zátěž, ekonomické dopady a sociální dopady.

Připomínky Pracovní komise pro hodnocení dopadů regulace (dále též komise RIA)

Obecně lze konstatovat, že RIA je rozsahem zpracována v dostatečné míře a pracuje s dostupnými údaji. Předkladatel se rovněž snažil o realistické zpracování variantních řešení a relativně objektivní vyčíslení a vyhodnocení nákladů a přínosů u jednotlivých variant dle tematických okruhů. Přesto Komise RIA uplatňuje po projednání k návrhu následující připomínky.

V **části 7. Konzultace a zdroje dat** není jasně vyjádřeno, jakým způsobem byl návrh konzultován a projednán s jednotlivými asociacemi a zájmovými sdruženími exekutorů. Je zde zmíněna pouze exekutorská komora jako konzultační místo, ale chybí vyjádření, zda byly dopady navržené regulace dostatečně konzultovány také se sdružením inkasních agentur a dalšími zájmovými sdruženími subjektů působících při vymáhání pohledávek. V rámci vypořádání připomínek není uvedeno vyjádření exekutorské komory ani způsob vypořádání jejich připomínek. Vzhledem k důležitým dopadům pro tento obor podnikání považujeme toto opomenutí za zásadní z hlediska vyhodnocení dopadů na subjekty regulace.

K **části 3. Vyhodnocení nákladů a přínosů** zejména na str. 31 a 32 upozorňuje Komise RIA na nutnost brát do úvahy celkové mzdové náklady při výpočtech, tedy včetně povinných zákonných odvodů na sociální, zdravotní pojištění atd., které znamenají navýšení uvažovaných mzdových nákladů o dalších 33 %. Současně PK RIA upozorňuje, že v hodnocení dopadů regulace není dostatečně odůvodněn a vyhodnocen návrh v části 3.1.1.1.3 na zastavování exekucí poté, co dva kalendářní roky nebyla vymáhaná pohledávka ani částečně uspokojena a nebyl ani zjištěn či zajištěn žádný postižitelný majetek povinného. Je zde pouze konstatováno, že s tímto opatřením by neměly být spojeny zvláštní náklady, ale není jasně odůvodněno, proč se předkladatel rozhodl u zastavování exekucí právě pro lhůtu dvou let.

III. Závěr

Pracovní komise Legislativní rady vlády pro hodnocení dopadů regulace **doporučuje** Legislativní radě vlády, aby návrh zákona, kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a další související zákony **byl po dopracování dle výše uvedených připomínek doporučen vládě ke schválení.**

Vypracoval:
JUDr. Petr Solský

prof. Ing. Jiřina Jílková, CSc.
v. r.
předsedkyně komise